

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОЇ АНІМАЦІЇ ТА НЕІГРОВОГО КІНО ЯК ЗАСОБУ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

А Стаття присвячена пошуку нових ефективних методів навчання англійської мови за допомогою використання сучасних відеоматеріалів (анімації та документального кіно). Розглядаються особливості практичного використання сучасних відеоматеріалів у процесі навчання англійської мови.

Ключові слова: сучасні технології, навчання англійської мови, документальний фільм, анімаційний фільм.

Актуальність проблеми. У контексті подальшої інтеграції України до європейського освітнього простору, популяризації англійської мови як мови інтернаціонального спілкування залишається нагальною потреба у пошуку ефективних, сучасних педагогічних технологій навчання англійської мови, які б відповідали інтересам українського молодіжного соціуму, уможлилювали використання доступних технологічних засобів, відображали культурні реалії англомовних країн, стимулювали креативність, бажання до самовдосконалення та інтерес до подальшого вивчення англійської мови.

Аналіз останніх досліджень. Питанням пошуку ефективних технологій навчання іноземної мови з урахуванням сучасних технічних засобів займалися провідні методологи та лінгвісти: Л. Андрейко, Т. Артеменко, Е. Берн, І. Бім, О. Богданова, М. Вайсбурд, А. Ветохов, В. Гатальська, Ю. Душеїна, Л. Зеня, І. Зимня, В. Копилова, Н. Коряковцева, З. Нікітенко, С. Ніколаєва, Є. Полат, Т. Сахарова, П. Сисоєв та ін.

У контексті такого пошуку дедалі частіше нині досліджують доцільність використання відеоматеріалів як засобу навчання іноземної мови, який сприяє розвиткові уваги, фонетичного слуху, пам'яті. Адже відомо, що під час сприймання англомовної інформації «на слух» засвоюється до 15 % матеріалу (за одне прослухування), зорового – 25%, слухозорового – 60% [3].

Наукова проблематика, пов'язана з використанням відеоматеріалів у ході навчання іноземної мови, відображена у роботах вітчизняних і зарубіжних філологів і педагогів: О. Бігіч, О. Богданової, О. Дилди, Н. Петрушкової, Н. Пшеняннікової, Л. Сенко, Ю. Федоренко, Л. Джін, М. Сітцевої, М. Кортезі, М. Редклей, Ю. Стиркіної та ін. Широко вивчалися науковцями проблеми збагачення соціокультурного компонента, збагачення лексичного запасу, демонстрації граматичних явищ, поліпшення вимови, використання педагогічного потенціалу відеоматеріалів у процесі навчання англійської мови.

На нашу думку, недостатньо дослідженим залишається питання стимуляції інтересу до вивчення англійської мови за допомогою сучасних відеоматеріалів.

Метою нашої роботи є пошук шляхів ефективного використання сучасних анімаційних і документальних робіт, які б відповідали інтересам молодіжного соціуму, стимулювали інтерес до подальшого саморозвитку, самовдосконалення та самостійного вивчення англійської мови.

Виклад основного матеріалу. На початковому етапі вивчення англійської мови можна використовувати сучасні анімаційні роботи. Методичний потенціал сучасного анімаційного англомовного фільму стимулює інтерес до вивчення мови та культури англомовних країн, може бути ефективним засобом розумового, художнього, морального виховання.

Сучасні анімаційні твори класифікують наступним чином:

- мальоване анімаційне кіно, що бере початок із плакату, коміксу, носить розважальний характер, набуло розвитку в американській, польській, югославській, французькій, японській анімаційних школах [1];

- лялькова мультиплікація, яка вийшла з лялькового театру;

- комп'ютерна анімація, що втілює можливості інтеграції 2D та 3D простору.

Дедалі частіше всі ці види синтезуються, з'являються роботи, які суттєво відрізняються від класичної анімації (наприклад, робіт В. Дізнея), створеної 40–30 років тому. Ширше використовуються прийоми тривалого панорамування та «наїзду камери», технічні новації уможливили відображення найтонших характеристик художніх образів (мімічних, звукових).

Сучасна анімація вирізняється реалістичністю, антропоморфністю (набуттям характеристик, притаманних людині), що дозволяє створювати символічні, змістовні, багатомірні роботи. Проблематика анімаційного кіно значно «подорослішала», аудиторія збільшилася і вже не обмежується лише дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. О. Бігіч наголошує: «...мультфільм є засобом навчання іноземної мови не лише молодших школярів. Учні основної та старшої школи (молодші й старші підлітки) теж із задоволенням дивляться мультфільми» [2].

Інтересам сучасної глядацької аудиторії відповідають роботи, які характеризуються динаміз-

мом, стислістю, відображають реалії взаємодії людини й оточуючого середовища (стосунки з однолітками, батьками, взаємодія з тваринами, охорона оточуючого середовища тощо), апелюють до психоемоційної сфери, залишають простір для фантазування та спонукають до подальших роздумів. Так, авторська робота Крістофера Козелоза «Zero» розповідає про брак толерантності в суспільстві, робота Кеті Тауелл «The little girl who was forgotten» піднімає питання браку батьківської уваги, мультфільм Кілана О'Рурка «Fly boy» пропагує якості цілеспрямованості, оптимізму, доброти.

Добираючи роботи для використання на занятті з іноземної мови, варто враховувати як методичний і виховний потенціал, так і художню цінність (оригінальність, стиль). За М. Сітцевою, «мультплікація, будучи сучасним провідним екранним медіа для дітей, по суті, формує смак і культуру наймолодшої глядацької аудиторії» [6, с. 158].

Використання Інтернету дозволяє залучити аудиторію до вибору матеріалів для перегляду та працювати лише з матеріалом, який викликає найбільшу цікавість. Для роботи з дорослою аудиторією можна використовувати також документальні фільми.

Неігрове фільмування стрімко набуває актуальності через поміркований бюджет та якісний розвиток і доступність технологій. Алекс Бартон наводить кілька найпопулярніших форм неігрового кіно:

- poetic / поетична (лірична, побудована на асоціаціях);
- expository / експозитивна (хронологічне відбиття подій біографії тощо);
- observational / оглядова (спонтанне фільмування, спостереження);
- participatory / присутності (виклад подій від імені учасника);
- reflexive / зворотна (оповідається про почуття та відчуття, аналіз події);
- performative / показова (розповідь від першої особи, автобіографія) [8].

Із документальним кіно можна безкоштовно ознайомитися (подивитися в режимі «on-line») на кількох доступних сайтах: «Top Documentary», «Documentary Heaven», «Documentary Storm», «Documentary Addict». Матеріали можна обирати із запропонованих категорій («Art», «Science and technology», «Nature», «Society», «Celebrity», «Biography», «Medicine», «History», «Environment», «Psychology», «Philosophy», «Mass Media», «Religion», «Mystery», «Crime», «Drugs» тощо), орієнтуючись на рейтингову оцінку фільму.

Неігрове кіно має низку особливостей, що можуть бути цікавими для викладача іноземної мови з методичної точки зору:

Документальний матеріал може бути надзвичайно інформативним, ефективно сприяти формуванню соціокультурної компетенції, значно розширити уявлення про культурні реалії сучасності

(наприклад, робота Х. Вілліамса «Royal Babylon» ознайомить з реаліями сучасної монархії, звичаями, традиціями та суспільно-політичними проблемами суспільства Британії).

Неігрове кіно дозволяє деталізувати окремі теми, інтегрувати вивчення англійської мови з вивченням будь-якого предмета (наприклад, із вивченням фізики, використовуючи роботу Р. Ута «Master of Lightning» про життя Н. Тесли; ботаніки – «In the minds of Plant» Ж. Мітча, де йдеться про взаємодію рослини та оточуючого середовища).

Уможливує використання автентичного матеріалу (насиченого ідіоматичними, сленговими одиницями) та сприяє компенсації браку певного мовного середовища.

Забезпечує добір матеріалів, які найповніше відповідають інтересам аудиторії. Використання Інтернету дозволяє залучити дитячу аудиторію до вибору матеріалів для перегляду. На думку сучасних філологів Т. Рябухи та Н. Гостіщевої: «Якщо слухач відчуває зацікавленість у прослуховуванні тексту, це веде до максимальної мобілізації його психічного потенціалу: загострюється слух, акцентуалізується увага, збільшується інтенсивність когнітивних процесів» [5, с. 19].

Сприяє вихованню особистості у відповідності до загальнолюдських моральних цінностей (сприятиме вихованню толерантності робота Дж. Галло та Л. Домінгеса «Akutsu», де йдеться про побут племені індіанців, яке опинилося на межі виживання, фільм Н. Клементса «Detox or die» про реалії наркозалежних людей сприятиме пропагуванню здорового способу життя).

Неігрове сучасне кіно може бути з успіхом використане у ході аудіювання. Аудіювання є комплексною мовленнєвою розумовою діяльністю, яка включає в себе низку психічних процесів, таких як: сприймання на слух, увага, розпізнавання, зіставлення мовленнєвих засобів, їх ідентифікація [4, с. 27]. Аудіювання може займати до 40–50% часу на занятті, може бути безпосереднім (сприйняття лекцій із теоретичних курсів іноземної мови, спілкування на практичних заняттях) і опосередкованим (аудіювання радіо- і телепередач, аудіо і відеотекстів) [5, с. 18].

Відповідно до рівня сформованості вмінь аудиторії можна дібрати документальні відеоматеріали, що відображають діалекти англійської мови, різняться за чіткістю артикуляції.

Документальні матеріали можуть різнитися за тривалістю: від так званих «Shorties», які можуть тривати від 4–10 хвилин до багатогодинних (які можна демонструвати посерійно, поступово).

Під час підготовки до використання відеоматеріалів варто брати до уваги наступні моменти: мета, предмет, орієнтовна вікова аудиторія, час на перегляд, необхідне обладнання та матеріали. Перед презентацією матеріалу варто зацікавити аудиторію (як варіант, пропонуючи з назви та перших кадрів вгадати, про що піде мова), деталізувати або нагадати окремі факти за потреби

(у дискусивній формі, якщо час і вік аудиторії дозволяє).

Не завжди документальний фільм доцільно переглядати повторно, оскільки це негативно відбивається на ентузіазмі аудиторії. Варто використовувати роздаткові матеріали, в яких у ході перегляду зазначають почуті дати, імена, співствалють написані на дошці прикметники тощо.

Варто відзначити, що біля 20 хв. активного перегляду дозволяють адаптуватися до нової мовної реальності, перегляд відео протягом кількох хвилин є неефективним.

Після перегляду доцільно перейти до дискусивної деталізації побаченого, обговорення окремих моментів, обміну альтернативними точками зору, на основі перегляду можна використовувати популярні технології (наприклад, «мозкового штурму»), запропонувати виконання індивідуальних і самостійних завдань (вигадати продовження, переказати від імені героя, змінити обставини, героїв і трансформувати події, намалювати ілюстрації тощо).

Для того, аби урізноманітнити роботу з документальними фільмами зарубіжні філологи пропонують використовувати сучасні популярні гаджети: мобільні телефони, камери, ноутбуки (для перегляду та виконання завдань, створення власних документальних матеріалів).

Висновок. Методичний потенціал сучасних анімаційних і документальних фільмів дозволяє сформуваи уявлення про розмаїття та особливості діалектів англійської мови, ознайомитись

із сучасною загальноживаною лексикою, значно розширити кругозір, стимулює інтерес до подальшого вивчення мови та культури англійських країн, до саморозвитку та самовдосконалення, виховує терпимість і толерантність. Результати можуть стати у нагоді вчителям і викладачам іноземної мови, студентам, які бажають додатково працювати самостійно, оскільки більшість неігрового кіно орієнтовано на підліткову або дорослу аудиторію. Загалом, обрана тема не вичерпується даним дослідженням і залишає широкий простір **для подальшого наукового пошуку.**

Список використаних джерел

1. Асенин, С. В. Мир мультфильма : идеи и образы мультипликационного кино соц-стран / С. В. Асенин. – Москва : Искусство, 1986. – 287 с.
2. Бігич, О. Б. Мультфільм на уроці іноземної мови [Електронний ресурс] / О. Б. Бігич // Педагогіка. Сучасні методи преподавания. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Pedagogica/5_97547.doc.htm
3. Богданова, О. Використання автентичних відеоматеріалів для формування комунікативної та соціокультурної компетенції на уроках англійської мови / О. Богданова // Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації : матеріали III Міжн. наук.-практ. заочн. конф. – Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2014/vykorystannya-avtentychnyh-vidiomaterialiv-dlya-formuvannya-komunikativnoji-ta-sotsiokulturnoji-kompetentsiji-na-urokah-anhlijskoi-movy/>
4. Кочкина, З. А. Что должен слышать и слушать студент при овладении иностранным языком / З. А. Кочкина // Иностранные языки в высшей школе. – 1955. – № 5. – С. 16–28.
5. Рябуха, Т. В. Інформаційно-комунікаційні технології формування навичок аудіювання у студентів спеціальності «Мова і література (англійська)» / Т. В. Рябуха, Н. О. Гостищева // Naukova przestrzen Europy – 2013: Materiały IX Międzynarodowej naukowi-praktycznej konferencji. Filologiczne nauki.: Przemysl. Nauka I studia. – Volume 23. – С. 18–19.
6. Ситцева, М. В. Психологічні особливості мультиплікаційного образу / Марина Вікторівна Ситцева // Гуманітарний корпус : [зб. наук. статей з філософії, психології, педагогіки та історії] – Випуск 1. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ГО «Академія розвитку психологічної науки і практики» / упоряд. : Кучеренко Є. В., Русаков С. С. – Київ : Фенікс, 2014. – С. 157–160.
7. Rogov, F. Lesson Plan: Introducing Documentaries to Your Dtdents / Faith Rogov // <http://www.pbs.org/pov.behindthelens/lessonplan1.thp>
8. <http://alexburtonjournal.blogspot.com/2007/11/documentary-form.html>

Дата надходження авторського оригіналу до редакції : 10.04.2015

Рудич О. А. Использование современной анимации и неигрового кино как способа оптимизации процесса обучения английскому языку.

А Стаття посвящена пошуку новых эффективных методов обучения английскому языку при помощи использования современных видеоматериалов (анимации и документального кино). Рассматриваются особенности практического использования современных видеоматериалов в процессе обучения английскому языку.

Ключевые слова: современные технологии, обучение английскому языку, документальный фильм, анимационный фильм.

Rudych O.O. Using of modern animation and documentary as the mean of English teaching process optimisation.

С The article is devoted to the search of new and effective methods of English teaching while modern video materials (documentary and animation) watching. The author observes some practical peculiarities of modern video materials using while English teaching.

Key words: modern technologies, English teaching, documentary, animation.